

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2015

Verksamhetsberättelsen redovisar vad länsförbundet genomfört under verksamhetsåret.

Naturskyddsföreningen
Skåne

Tick tack tick tack. . . därför behövs du!

På papperet blev klimatmötet i Paris en stor framgång. Men, det räcker inte med möten, samtal och vällovliga överenskommelser – nu är det handling som gäller. I stort som smått.

Vi behöver ställa om. För mig handlar det mycket om att återvända till allts ursprung; värna om naturen, använda ändliga resurser på ett hållbart sätt och i praktiskt taget alla avseenden ändra beteende. Hur vi använder energi, vad vi lägger i matkorgen och hur vi tar hand om oss själva.

Det är inte enkelt.

Det är med stor ödmjukhet vi tar oss an uppgiften att få fler att hänga med på en omställningsresa.

Häng med är vårt nyckelbudskap. Ut i naturen. Varje helg bjuder våra kretsar in till naturupplevelser och miljöengagemang. Utan kostnad. Med glädjen att vara tillsammans. Gemenskap. Hänga med.

En utmaning är att få ännu fler att aktivera sig som ledare. Det behöver inte vara i en styrelseroll, utan inom ett område som man älskar och vill att fler ska dela. DU är så välkommen i vår gemenskap, i en krets nära dig. Häng med!

På annan plats kan du läsa om året som gick och även vad som ska hända inför 2016-2017.

Det är lätt att framhäva den föryngring som skett i länsförbundets styrelse, men jag vill ännu hellre betona vikten av att "föryngringsivern" inte innebär att vi förlorar de äldre, de erfarna. Vi behöver mix och mångfald. Det blir roligare.

Våren 2016 genomför styrelsen ett mycket omfattande utvecklingsarbete där alla är involverade. Varje del i verksamhetens granskas, diskuteras och ska mynna ut i en trygg bas för det fortsatta arbetet. Vi har en fantastiskt grund i den enkät som genomförts och där vi haft personlig kontakt med samtliga kretsar i både Skåne och Blekinge (kansliet i Lund ansvarar för regionsarbetet).

Det är en grymt spännande period som ligger framför oss. Omöjligt att klara utan alla fantastiska ledare och medlemmar som går i spetsen för miljörörelsen i Sverige.

Jag är stolt över att vara en del av detta.

A handwritten signature in black ink, reading "Rikard Lehmann". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

Rikard Lehmann, ordförande

(Ring gärna och prata med mig om hur vi ska "förändra världen", 0705 84 53 35)

Foto: Emma Ådahl

Häng med!

2014 inleddes ett omfattande arbete där vi bjöd in såväl förtroendevalda kretsar som medlemmar i stort till att diskutera framtid och strategi. Under 2015 fattade styrelsen beslut om att bidra till ett av våra större enskilda projekt: Skåne visar vägen. En grupp från Malmö, som lett arbetet med Klimatfestivalen, formulerade en plan för hur länet ska verka för att öka intresset för klimatfrågan och stärka arbetet med att få fler medlemmar, i synnerhet utanför storstäderna.

Under året blev det också bestämt att ett omfattande arbete skulle genomföras när det gäller långsiktig strategi, värdegrundsfrågor och policies. Parallellt med detta skall också riktlinjer för verksamhetskoordinators arbete belysas och hur vi generellt ska arbeta med kanslifrågor. Arbetet beräknas pågå under första hälften av 2016.

Under året ökade aktiviteterna mot media och info ökade via sociala medier. Vi syntes mycket i media, inte minst genom vårt Storkprojekt och kampanjen för Jätteträd.

Medlemmar, kretsar och anslutna föreningar

Naturskyddsföreningen i Skåne är en självklar organisation att engagera sig i för alla natur- och miljövårdsintrasserade i Skåne. Vi har en respekterad roll som remiss- och kunskapsinstans i miljöfrågor för tjänste-

män, politiker och media. Vi är en kraftresurs och kunskapskälla för enskilda medlemmar, kretsar och allmänhet i natur, miljö och organisationsfrågor.

Länsstämma hölls i Trelleborg.

Naturskyddsföreningen i Sverige får allt fler medlemmar. 2015 noterade vi all-time-high med 224 000 medlemmar. Det arbete som påbörjades under 2014 fortsatte under verksamhetsåret 2015 och lade grunden till den verksamhetsplan som antogs vid stämman i Trelleborg. Under 2015 fattades också beslut om olika projekt och allmänt präglades året av stort och brett engagemang.

Där vi inte lyckats fullt ut är medlemsrekryteringen. Medan föreningen i stort nådde rekordnivå noterade Skåne en minskning. Fokus är alltså inriktat på att få fler aktiva under mandatperioden 2015-2017. Vi har 28 lokala kretsar som vid årsskiftet 2015/2016 hade 22 334 (22 535 under 2014) medlemmar, en minskning med 0,9 %. Av medlemmarna är 12 868 fullbetalande (13 166), 9 334 (9 369) är familjemedlemmar och ca 100 består av ständiga-, heders- eller egna medlemmar.

Vi har även så kallade anslutna föreningar, som Göingebygdens Biologiska Förening och Sällskapet Hallands Väderös Natur, men deras medlemmar är ej inräknade i vår medlemssiffra.

**HÄNG
MED!**

Styrelsen inkl. adjungerade ledamöter samlade på trappan utanför kansliet i Lund. Saknas på bilden gör Charlotte Hansson. Foto: Magnus Billqvist.

Den biologiska mångfaldens pris

Med Den biologiska mångfaldens pris vill vi sprida kunskap, skapa engagemang och intresse för biologisk mångfald hos allmänheten. Målsättningen med priset är att uppmuntra och stärka olika insatser för en rik biologisk mångfald i Skåne. Priset instiftades 2009. Naturskyddsföreningen i Skåne och Studieförbundet Skåne-Blekinge ansvarar för utdelningen av priset.

Alla som gjort en värdefull insats för vild eller odlad

möjliga programmet och även de ideella krafterna skulle ha råd att vara med.

Arrangemanget var så lyckat och uppskattat att vi gjorde om det 2013 och 2015. Konferensen arrangeras i samverkan med Lunds Botaniska Förening, Länsstyrelsen i Skåne, Entomologiska Sällskapet i Lund, Puggehatten (Skånes Mykologiska Förening), Skånes Ornitologiska Förening och Studieförbundet i Skåne-Blekinge.

Det blev liksom föregående tillfällen fullsatt (130 deltagare totalt). En av aspekterna som förs fram av många som viktigt för detta arrangemang, är mixen av ideella och yrkesverksamma deltagare inom området. Det finns idag få eller inga möjligheter för dessa att ha utbyte utöver denna konferens. Att 100 personer valde att övernatta och därmed fortsätta mingel och nätverkande efter programmets egentliga slut är ett tecken på hur viktigt detta utbyte är.

Några syftet med konferensen är att sprida den senaste kunskapen om den biologiska mångfalden i Skå-

ne och hur vi bäst bevarar den, utgöra en mötesplats för alla som är intresserade av dessa frågor, medlemmar från de olika föreningarna träffas och utbyter erfarenheter samt skapa nya nätverk för det framtida naturvårdsarbetet.

De flesta av presentationerna på konferensen finns utlagda på nätet för vem som helst att ta del av.

biologisk mångfald i Skåne kan nomineras. Prissumman uppgår till 15 000 kr. Från och med 2011 delas priset ut vartannat år.

Mikael Kristersson, filmskapare och stor naturvårdsprofil från Skanör, tilldelades priset 2015. Tidigare pristagare har varit: 2009 Sven Hernborg, 2010 Patrik Olofsson, 2011 Håkan Hallander och 2013 Eva Jansson och Jens Weibull tillsammans.

Mer info: skane.naturskyddsforeningen.se/den-biologiska-mangfaldens-pris

Mer info: skane.naturskyddsforeningen.se/bms15/
Presentationerna finns här: trollslandeforeningen.se/bms15/

Biologisk mångfald i Skåne 2015

År 2010 var av FN utsett till temaår för den biologiska mångfalden. I samband med detta ville vi anordna en stor konferens för alla som var intresserade av den biologiska mångfalden i Skåne. För att få så stor och bred uppslutning som möjligt var ambitionen hög – det skulle vara det bästa

Jätteträd

Stora träd fascinerar, och även i Skåne finns det trädjättar att fascineras av. Vi har under höst och vinter 2014-2015 följt upp det arbete som gjordes i samband med vår bok Skånska Jätteträd (2003), och åkt ut till

landskapets alla hörn och mätt, antecknat och fotograferat de allra största träden i Skåne. Störst i det här fallet är inte vilket träd som är högst eller har mest massa, utan vilka träd som har de absolut grövsta stammarna.

Ett jätteträd är ett stort träd vars stam har en omkrets som överstiger gränsvärdet för att få betecknas som jätteträd. Eftersom många trädarter blir olika stora finns det gränser för alla arter. Mindre eller buskartade träd som hassel och en har ett gränsvärde på 0,5 meter i omkrets, medan eken toppar listan med fem meter. En hassel med en stamomkrets på en meter är alltså ett jätteträd, medan en ek på fyra meter inte är det.

Vårt arbete med jätteträd 2015 fokuserades dock helt på de allra största träden. En tio-i-topp togs fram och de träden presenterades som en utställning och mer utförligt på vår hemsida.

Tio-i-topp-listan uppmärksammades i flera radio-reportage och i skånsk dagspress.

Storkprojektet

Storkprojektet drivs av Naturskyddsföreningen i Skåne och Skånes Ornitologiska Förening. Projektet har två anställda som delar på en 80-procentig tjänst. Ett fyrtiotal frivilliga är engagerade på veckobasis och ytterligare några mer sporadiskt.

Häckning

Under 2015 häckade 50 fria par och 83 ungar blev flygga (1.7 ungar/par). Våren var den kallaste sedan 1962, men trots detta låg alltså resultatet i paritet med normala "goda" år. Den positiva utvecklingen håller alltså i sig och i år häckade ytterligare några "vilda" storkar, d.v.s. storkar som har flyttat från Skåne som årsungar, tillbringat en tid utomlands, och sedan återvänt.

Tyvärn omkom i april hannen i det vilda par som häckade i Stänkelösa 2014, genom kollision med en luftledning. Han hade nästan nått fram till häckningsplatsen efter den långa resan från mellersta Spanien, 225 mil fågelvägen.

Bristande resurser för fältspaning

Tyvärn saknar projektet resurser för systematisk fältspaning under vinter och vår. Detta är avgörande för att få den information som behövs för att kunna avgöra om en stork är "vild" eller inte. Det finns indikationer på att vissa av de storkar som häckade under 2015, och som vi betraktade som vilda, i själva verket hade

Mer info om jätteträd: skane.naturskyddsforeningen.se/jattetrad

Foto: Magnus Billqvist.

återvänt redan året innan och övervintrat i Skåne. Kännedom om detta genom fältspaning måste prioriteras framöver för att kunna uppskatta i vilken omfattning storkar återvänder, flyttar eller övervintrar. Skälet till att vissa storkar inte flyttar igen är (grovt sett) den ”sociala magnet” som de stationära storkarna utgör, inklusive storkarna i hägn.

Emma Ådahl är Storkprojektets projektledare. Foto: Hjalmar Dahm.

Hägn och utsläpp

Uppfödningen i hägn ligger stadigt på en hög nivå med totalt 94 flygga ungar (105 st 2014). För första gången kunde i år samtliga hägnuppfödda ungstorkar släppas fria för att flytta. Det skedde i tre omgångar: från

Hemmestorps Mölla släpptes 75 i juli och 21 i augusti och från Stänkelösa släpptes två. Dessutom släpptes under våren 32 vuxna storkar ut från de lokala utsläppshägnen för att häcka. Dessvärre blev etableringen av dessa par dålig (12,5 % lyckade), vilket kan ha haft att göra med deras ringa erfarenhet. De flesta (69 %) hade bara häckat en enda gång och var alltså oerfarna, jämfört med de som har häckat tillsammans upprepade gånger. Desto bättre har framgångarna i Heingetorp och Stänkelösa gjort att dessa hägn kunnat avvecklas under 2015.

Flyttningen

Redan den 1 augusti sträckte 67 storkar ut från Gedser Udde i Danmark. Därefter har det identifierats 25 storkar från foton tagna i Bayern. Senare, och i mer normal tid, kom på Artportalen en rapport om 21 sträckande storkar vid Falsterbo. Ett stort antal rapporter vittnar om ett flertal smågrupper av storkar som vistades i sydvästra Skåne under augusti-september. Den 5 oktober sågs sju skånska ungstorkar på Malta. Händelsen väckte stor uppmärksamhet i lokal media och projektet blev kontaktat av ornitologer på plats. Enligt uppgifter klarade de sig undan beskjutning och tog kurs mot Tunisien. Senare under hösten har det kommit in 17 rapporter om årsungar sedda på kontinenten.

När vinterutfodringen drog igång framgick det att det endast fem årsungar setts bland de kvarstannande friflygande storkarna. Det kan också återigen slås fast att de skånska ungstorkarna använder sig av både den östra och den västra flyttningvägen söder ut genom Europa.

Media och publik verksamhet

Storkprojektet har under 2015 fått mycket medial uppmärksamhet, bland annat genom TV, radio, samt tiotals tidningsartiklar med spridning över hela landet. Den årliga Fadder- och Sponsordagen gick som vanligt av stapeln vid Fulltofta storkhägn. Över 50 personer var på plats. Det blev information, ringmärkning, diplomutdelning och korvgrillning.

Ett tjugotal guidningar arrangerades och den i särklass mest populära tillställningen var Storksläppet den 25 juli som trots uselt väder lockade omkring 400

Dagens arbetsinsats för Storkprojektet. Höstens reduktionsfiske i Finjasjön har börjat och vi hämtar första lasset: 700 kg vitfisk till storkarna ska stuvas in i Fulltofta. Thord P, Jan J, Anders Linus och Tony J jobbar för glatta livet! Foto: Staffan Åkeby.

Mer info: storkprojektet.se

besökare. Eftersom storkhägnen inte är kontinuerligt bemannade är det mycket svårt att uppskatta den totala omfattningen av Storkprojektets publika verksamhet, men klart är att det har varit ett mycket bra år i detta avseende.

Facebooksidan fick många nya följare och vid årsskiftet passerade antalet 1200. Hemsidan blev också välbesökt, även i år mycket tack vare den webbkamera i Fulltofta som gjorde att storkälskare från hela världen fick chans till intima närbilder från storkarnas barnkammare.

Drabbat hägn

Vid slutet av året drabbades projektet av att stora mängder tung blötsnö kollapsade Fulltoftahägnen som är projektets största. Lyckligtvis klarade sig storkarna i princip helskinnade. En stork fick avlivas, två fångades in och tre smet. De 51 återstående gick när detta skrevs i ett sidohägn i väntan på återuppbyggnad.

Nedåt på rödlistan

Slutligen ett verkligt kvitto på projektets framgångar utgjordes av ArtDatabankens offentliggörande av den nya rödlistan. Efter att ha klassificerats som nationellt utdöd (RE) ändrades i och med 2015 års uppdatering av rödlistan storkens status till akut hotad (CR). Skälet

är att det nu genom projektets försorg finns ett litet antal häckande storkar som är att betrakta som vilda.

Tack alla!

Stiftelsen Svensk Vätmarksfond, Alvins Fond, samt Stiftelsen Lunds Djurskyddsfond, stöttade uppförandet av nya utsläppshägn samt tillverkning av boplattformar i anslutning till dessa. Ekonomiskt stöd till projektet kom från de elva kommunerna Eslöv, Helsingborg, Hörby, Höör, Simrishamn, Sjöbo, Lomma, Lund, Kävlinge, Klippan och Kristianstad. Våra sponsorer var Byggman i Skåne, Stiftelsen Skånska Landskap, Kraftringen, Flyinge Kungsgård, samt Preem i Höör. Sist, ett innerligt tack till alla frivilliga som hjälper till i vått och torrt!

Hav

Under 2015 bestod styrgruppen av tre personer, Göran Borgström, Hjalmar Dahm och Kristin Johansson. Styrgruppen hade ett protokollfört möte under året och nätverket är på sparlåga.

Fotoutställningen "Tre kuster två hav" har under 2015 visats på bl.a. på länsstämman i Trelleborg, Valengalleria i Trelleborg och Naturum Kullaberg i Höganäs.

Kristin och Göran är med i arbetsgruppen för

Kristin Johansson. Foto: Hjalmar Dahm.

skolprojektet Bar-nens Hav som under 2015 även finns för Västerhavet. Båda har deltagit på fyra lärarutbildningar, Uddevalla, Vendelsö, Ängelholm och Jonstorp.

Göran sitter i samordningsgruppen för riks havsnätverk.

har deltagit på projektets aktiviteter och rapporterat trollsländor spontant.

Ett absolut minimum på antal ideella timmar nedlagt i projektet är 9300. Då har vi räknat på en schablon där varje ruta med rapporter besökts tre gånger i fyra timmar, samt inventering under de fyra inventeringslägren. I siffran ligger också kurser, exkursioner med flera aktiviteter, validering av rapporter, författande av texter, hemsida, korrekturläsning, framtagande av inventeringsmanual, artbestämning och genomgång av kollekt på Biologiska museet i Lund, genomgång av äldre litteratur och artiklar med mera. Administration av projektet och en projektanställning omfattande kompletterade inventering i några rutor utgör de enda insatser under projektet som varit avlönade.

Administration av projektet och en projektanställning omfattande kompletterade inventering i några rutor utgör de enda insatser under projektet som varit avlönade.

När projektet startade hade 50 arter observerats i Skåne i modern tid. Nästan 34 000 rapporter inkom vilket motsvarar mer än tio gånger så mycket som det totala antalet som fanns rapporterat när projektet startade. Totalt rapporterades 55 arter varav tre var nya arter för Skåne.

Skånes fem vanligaste trollsländor visade sig vara sjöflickslända, blodröd ängstrollslända, pudrad smargdflickslända, brun mosaikslända och fyrfläckad trollslända.

Trollsländor i Skåne

Under 2015 har Projekt Trollsländor i Skåne fokuserat på att sammanställa resultatet av inventeringsprojektet 2009-2014 i bokform. Under 2016 kommer därför den första atlasen över skånska trollsländor ut.

Projektet drivs av oss, Entomologiska sällskapet i Lund, Lunds Naturskyddsförening och Studieförbundet Skåne-Blekinge. Själva inventeringen har skett ideellt, dock har ekonomiskt stöd för projektledning, resor, kurser med mera erhållits av Region Skåne, Länsstyrelsen i Skåne, Naturskyddsföreningen i Skåne, Studieförbundet och de skånska kommunerna Bromölla, Eslöv, Höör, Vellinge, Kävlinge, Lund, Lomma, Landskrona, Trelleborg, Helsingborg, Tomelilla, Svedala, Höganäs samt Ystad.

Inventeringen av Skånes trollsländor hade aldrig kunnat genomföras utan insatser från volontärer som på olika sätt bidragit under projektets gång. Mer än 130 personer bokade inventeringsrutor och långt fler

Mer info: skane.naturskyddsforeningen.se/trollslandor

Delar av vår utställning "Tre kuster två hav". Foto: Kristin Johansson.

Mer info om hav: skane.naturskyddsforeningen.se/var-verksamhet/hav

Några höjdpunkter inför 2016

- Klimatfestival, Malmö
- Boksläpp Skånes Trollsländor
- Skånsk Naturfotofestival, Hässleholm
 - Kretsutbildningar: sociala medier
 - Fågelskådningens dag
 - Naturnatten
 - Trollsländekonferens, Tyringe
 - Storksläpp vid Hemmestorps Mölla
 - Miljövänliga Veckan
 - Samverkan med Skånes Djurpark

